

Nauka administracji

23 III

Nauka administracji (1)

Nauka administracji zaliczana jest tradycyjnie do **triady nauk administracyjnych**, którą tworzą: nauka prawa administracyjnego, nauka administracji i polityka administracyjna. Wszystkie te dyscypliny zajmują się administracją publiczną, ale analizują ją z różnych punktów widzenia.

Nauka administracji określana jest jako nauka społeczna, opierająca się na metodach empirycznych, której przedmiotem jest wiedza o istniejącej w danym ustroju administracji publicznej. Jest to wiedza z pogranicza nauk praktycznych i teoretycznych.

Nauka administracji (2)

Część ogólna nauki administracji – a więc ta, która wiąże się z całym systemem administracji publicznej, a nie z poszczególnymi gałęziami administracji – obejmuje następujące kręgi problemów:

- 1) określenie przedmiotu (pola badawczego) dyscypliny oraz jej celów badawczych i metody;
- 2) otoczenie administracji (pozycja administracji w obrębie aparatu państwa, relacje administracji ze społeczeństwem oraz ze zorganizowanymi grupami społecznymi, zadania administracji);

Nauka administracji (3)

- 3) struktura administracji (analiza racjonalności hierarchicznych struktur administracji oraz ich rzeczywisty kształt, przestrzenna organizacja administracji);
- 4) procedura decyzyjna (planowanie, wykonanie i kontrola decyzji);
- 5) środki finansowe i rzeczowe oraz zasoby personalne administracji;
- 6) automatyzacja administracji.

Nauka administracji (4)

Podstawowe aspekty administracji publicznej, które warunkują sferę zainteresowania nauki administracji:

- aspekt polityczny (uczestniczenie administracji w sprawowaniu władzy w organizacji państwowej);
- aspekt jurydyczny (poddanie administracji prawu oraz prawny charakter jej organizacji i działania);
- aspekt socjologiczny (stosunki międzyludzkie w administracji i na jej styku z otoczeniem);
- aspekt psychologiczny (zachowania ludzi zatrudnionych w administracji i ich motywacje);
- aspekt ekonomiczny (dysponowanie przez administrację dobrami materialnymi);
- aspekt prakseologiczny (stopień sprawności działania administracji).

Nauka administracji – pierwsza poł. XX w.

W I pierwszej poł. XX w. nowe impulsy do rozwoju **nauki administracji** nadeszły ze strony samorządu lokalnego. W przeciwieństwie do administracji rządowej, której zadania były stabilne, i która dysponowała dobrze wykształconym korpusem urzędniczym, gminy, a w szczególności duże miasta obciążone zostały nowymi zadaniami z zakresu planowania przestrzennego, budownictwa mieszkalnego, higieny i zachowania czystości, zdrowia oraz zaopatrzenia w wodę, gaz i energię elektryczną.

Wykształciła się komunalna **nauka administracji**

Szczególnym podmiotem zarządzania jest państwo, które posiada przymioty władzy i podejmuje decyzje na rzecz swoich obywateli. Każde państwo ma określony, uporządkowany zbiór norm i reguł, definiujący zasady politycznej organizacji i zarządzania oraz systemów organów władzy publicznej. Elementy te tworzą model zarządzania publicznego

Zarządzanie publiczne (1)

Patrząc na rozwój zarządzania publicznego z perspektywy historycznej, można wskazać na cztery etapy ewolucji podejścia do organizacji i działania sektora publicznego:

- **1. Państwo prawa (Rechtsstaat), gdzie podstawowe założenia to m.in.: traktowanie instytucji publicznych jako narzędzia wykonywania prawa, nadrzędna rola prawa w systemie politycznym, ochrona praw obywateli, trójpodział władzy.**

2. Nurt administracyjny i związany z nim model idealnej biurokracji, gdzie podstawowe założenia to m.in.: racjonalna organizacja administracji, oddzielenie kadry od własności, rozdział polityki od administracji, hierarchia władzy, naukowy dobór kadr, podział pracy.

3. Nowe zarządzanie publiczne (*new public management* – NPM), gdzie podstawowe założenia to m.in.: stosowanie mechanizmów rynkowych, nadrzędność kryteriów efektywnościowych, funkcjonowanie sektora publicznego w oparciu o reguły zbliżone do funkcjonowania sektora prywatnego, obywatel konsumentem usług publicznych.

Zarządzanie publiczne (3)

4. Partycypacyjne zarządzanie publiczne (*new public management* PG), określane też mianem współzrządzenia, gdzie podstawowe założenia to m.in.: interakcja z interesariuszami (obywatelami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami), zastosowanie zasady partycypacji i konsultacji, jawność, przejrzystość, odpowiedzialność, zrównoważony rozwój.

PUBLIC GOVERNANCE (1)

Public Governance jest podejściem szerszym od NPM (Nowe Zarządzanie Publiczne). Przede wszystkim koncepcja ta uwzględnia w znacznym stopniu otoczenie społeczno-polityczno-gospodarcze oraz kompleksowość relacji. Chcąc działać skutecznie i efektywnie organizacje publiczne muszą wchodzić w interakcję z podmiotami zewnętrznymi. Jednym z zadań organizacji publicznych jest zarządzanie relacjami z partnerami publicznymi i prywatnymi w celu wykorzystywania posiadanych przez nie zasobów na rzecz społeczności, dla której dana organizacja publiczna działa.

PUBLIC GOVERNANCE (2)

Jedną z koncepcji Public Governance, wpisującą się w ten związek z zarządzaniem w administracji publicznej nurt jest koncepcja **Good Governance**.

Koncepcja Good Governance zamyka się w sformułowaniu elementów składowych dobrego rządzenia, takich jak: otwartość, partycypacja, efektywność, skuteczność, rozliczalność i spójność.

Good Governance

Efektywność dotyczy poprawy potencjału administracyjnego w zakresie skutecznego, sprawnego realizowania celów polityki administracyjnej.

Mają tu zastosowanie 2 zasady:

zasada proporcjonalności, która zakłada, że instrumenty dostarczania usług i polityk publicznych będą proporcjonalne do zakładanych celów, a więc realizowane w sposób optymalny i oszczędny;

zasada subsydiarności, według której działania wyższego poziomu administracji są jedynie pomocnicze względem działań realizowanych na niższych poziomach zarządzania, a więc ich nie zastępują.